

Dokument ze zasedání

B10-0129/2025

10.2.2025

NÁVRH USNESENÍ

předložený na základě prohlášení Rady a Komise

v souladu s čl. 136 odst. 2 jednacího řádu

o eskalaci násilí ve východní části Demokratické republiky Kongo
(2025/2553(RSP))

**Sara Matthieu, Marie Toussaint, Mounir Satouri, Nicolae Ștefănuță,
Saskia Bricmont, Majdouline Sbai, David Cormand, Ville Niinistö,
Catarina Vieira, Erik Marquardt, Ignazio Roberto Marino**
za skupinu Verts/ALE

**Usnesení Evropského parlamentu o eskalaci násilí ve východní části Demokratické republiky Kongo
(2025/2553(RSP))**

Evropský parlament,

- s ohledem na svá předchozí usnesení o Demokratické republice Kongo (DRK),
 - s ohledem na zprávu OSN mapující porušování lidských práv ze srpna 2010, která zdokumentovala nejzávažnější případy porušení lidských práv a mezinárodního humanitárního práva na území Demokratické republiky Kongo v období od března 1993 do června 2003,
 - s ohledem na nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2017/821 ze dne 17. května 2017, kterým se stanoví povinnosti náležitě péče v dodavatelském řetězci pro unijní dovozce cínu, tantalu a wolframu, jejich rud a zlata pocházejících z oblastí postižených konfliktem a vysoce rizikových oblastí (nařízení o konfliktních minerálech)¹,
 - s ohledem na Dohodu o partnerství mezi Evropskou unií a jejími členskými státy na jedné straně a členy Organizace afrických, karibských a tichomořských států na straně druhé (Dohoda ze Samoy),
 - s ohledem na Africkou chartu lidských práv a práv národů, která byla přijata dne 27. června 1981 a vstoupila v platnost dne 21. října 1986,
 - s ohledem na ústavu Demokratické republiky Kongo přijatou dne 18. února 2006,
 - s ohledem na Všeobecnou deklaraci lidských práv,
 - s ohledem na Chartu OSN,
 - s ohledem na čl. 136 odst. 2 jednacího řádu,
- A. vzhledem k tomu, že povstalecká skupina Hnutí 23. března (M23) obsadila 21. ledna 2025 města Minova, 23. ledna 2025 město Sake a 27. ledna 2025 Gomu, hlavní město regionu Severní Kivu v DRK; vzhledem k tomu, že se jedná o hrubé porušení územní celistvosti DRK; vzhledem k tomu, že v posledních týdnech se v hustě osídlených oblastech Severního Kivu, včetně táborů pro vysídlence a dalších hustě osídlených oblastí v blízkosti Gomy, zvýšil počet nerozlišujících útoků s použitím výbušných zbraní; vzhledem k tomu, že skupina M23 s podporou rwandské armády se údajně dopouští nezákonného zabíjení, znásilňování a dalších zjevných válečných zločinů, jakož i nucených prací, nuceného nábory a dalších násilných praktik;
- B. vzhledem k tomu, že skupina odborníků OSN pro DRK na základě rezoluce Rady bezpečnosti OSN č. 1533 (2004) odhaduje, že v DRK působí 3 000 až 4 000 vojáků rwandské armády, a zastává názor, že nasazení rwandských obranných sil porušuje

¹ Úř. věst. L 130, 19.5.2017, s. 1-20, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2017/821/oj>.

svrchovanost a územní celistvost DRK a že faktická kontrola a řízení operací skupiny M23 ze strany Rwandy rovněž činí Rwandu odpovědnou za akce skupiny M23;

- C. vzhledem k tomu, že skupina odborníků OSN pro DRK dospěla k závěru, že skupina M23 a další ozbrojené skupiny jsou zapojeny do nezákonné těžby a pašování nerostných surovin ve východní části DRK a že do Rwandy bylo podvodně vyvezeno a smícháno s rwandskou produkcí „nejméně 150 tun koltanu“, což vedlo k dosud největší kontaminaci dodavatelských řetězců nerostných surovin v oblasti Velkých jezer;
- D. vzhledem k tomu, že obnovení činnosti skupiny M23 souvisí se zhoršením bezpečnostní situace ve východní části DRK v uplynulém roce, kdy se jiné ozbrojené skupiny a někdy i vládní vojáci dopouštěli rozsáhlého násilí, nezákonného zabíjení a dalšího závažného násilného jednání, a by byli civilisté vystaveni zvýšenému riziku;
- E. vzhledem k tomu, že DRK se řadí mezi země s nejvyšším počtem vnitřně vysídlených osob na světě; vzhledem k tomu, že mnoho žen a dětí žije v nejistých podmínkách a je vystaveno riziku obtěžování, útoků nebo sexuálního vykořisťování; vzhledem k tomu, že vysídleným osobám často nejsou poskytovány žádné základní služby na záchranu života a že jim hrozí podvýživa a nemoci; vzhledem k tomu, že města, která hostí vnitřně vysídlené osoby v nejistých podmínkách, jako je Bunia, jsou rovněž terčem útoků různých milicí, což způsobuje velké potíže vysídleným komunitám a místnímu obyvatelstvu; vzhledem k tomu, že v Gomě je vzhledem k neutěšené humanitární situaci hlášeno vysoké riziko šíření opičích neštovic;
- F. vzhledem k tomu, že zástupce velitele mírových sil OSN v Gomě informoval o rozsáhlém znásilňování a zabíjení vězeňkyň ve věznici Munzenze v Gomě a že podle odhadů ministryně pro lidská práva DRK Chantal Chambu Mwavitové bylo v této věznici zaživa upáleno 163 žen; vzhledem k tomu, že Úřad OSN pro lidská práva uvedl, že požár přežilo pouze 9 až 13 vězeňkyň, „které byly navíc všechny znásilněny“;
- G. vzhledem k tomu, že v posledních týdnech došlo k dramatickému zhoršení bezpečnostní situace ve východní části DRK a že na území, které od ledna 2025 nelegálně okupuje skupina M23, je zamezen přístup humanitární pomoci;
- H. vzhledem k tomu, že cílem Luandského procesu, který byl obnoven v červenci 2024 a jehož průběh zajišťuje Angola, je zprostředkovat jednání mezi DRK a Rwandou ohledně konfliktu na východě DRK;
- I. vzhledem k tomu, že OSN a DRK se v polovině roku 2024 dohodly na stažení stabilizační mise OSN v DRK (MONUSCO), což vedlo ke zhoršení bezpečnostní situace a mělo dopad na civilisty, kteří byli ponecháni napospas porušování lidských práv ze strany státních bezpečnostních sil a ozbrojených složek;
- J. vzhledem k tomu, že skupina M23 a rwandské síly mají podle mezinárodního humanitárního práva povinnosti vůči civilistům, včetně ochrany a usnadnění přístupu k humanitární pomoci a umožnění svobody pohybu;
- K. vzhledem k tomu, že vyšetřování Mezinárodního trestního soudu (MTS) v DRK se od 1. července 2002 zaměřuje na údajné válečné zločiny a zločiny proti lidskosti spáchané

zejména ve východní části DRK, v oblasti Ituri a v provinciích Severní a Jižní Kivu; vzhledem k tomu, že DRK předložila v květnu 2023 k Mezinárodnímu trestnímu soudu druhou věc týkající se obvinění ze zločinů spáchaných v Severním Kivu od 1. ledna 2022;

- L. vzhledem k tomu, že oblast těžby koltanu v Rubayi v DRK, kterou kontroluje skupina M23, představuje 15 % celosvětových dodávek tantalu, a v důsledku toho Rwanda v roce 2023 zaznamenala 50 % nárůst vývozu koltanu, a stala se tak předním světovým vývozcem – což značně přesahuje její národní těžební kapacitu;
- M. vzhledem k tomu, že Komise a rwandská vláda podepsaly dne 19. února 2024 memorandum o porozumění o udržitelných hodnotových řetězcích v oblasti surovin, které předpokládá přijetí prováděcího plánu a otevírá možnost financování strategických projektů ze strany EU;
- N. vzhledem k tomu, že toto memorandum o porozumění jednoznačně předjímá riziko dovozu konfliktních minerálů z DRK na trh EU tím, že požaduje, aby Rwanda vymáhala „opatření k zachycení pašovaných nerostů vstupujících do země a k jejich návratu do země původu“;
- O. vzhledem k tomu, že EU nepodmiňuje spolupráci s Rwandou v oblasti udržitelných hodnotových řetězců surovin tím, aby se tato země připojila k Iniciativě v oblasti transparentnosti těžebního průmyslu, zatímco DRK se této iniciativy účastní, což představuje rozdíly v požadavcích na transparentnost nerostných surovin z obou zemí;
- P. vzhledem k tomu, že Komise na rozdíl od Rady nedala Parlamentu možnost vyjádřit své politické hodnocení rozhodnutí sjednat memorandum o porozumění se Rwandou ani poskytnout technickou zpětnou vazbu k návrhu memoranda o porozumění;
- Q. vzhledem k tomu, že 18. prosince 2024 podala DRK trestní oznámení na dceřiné společnosti společnosti Apple ve Francii a Belgii a obvinila tuto technologickou firmu, že ve svém dodavatelském řetězci používá konfliktní minerály;
- R. vzhledem k tomu, že ministryně zahraničních věcí DRK Thérèse Kayikwamba Wagnerová a nositel Nobelovy ceny Denis Mukwege informovali dne 5. února 2025 Parlament o okupaci východní části DRK a o závažných humanitárních dopadech na místní obyvatelstvo a vnitřně vysídlené osoby; vzhledem k tomu, že ženy jsou za těchto okolností obzvláště ohroženy sexuálním zneužíváním a znásilněním; vzhledem k tomu, že nemocnice v Gomě nemají dostatečné hygienické vybavení a stovky pacientů čekají na nezbytné chirurgické zákroky;
- S. vzhledem k tomu, že dne 8. února 2025 se v tanzanském Dar es Salaamu konal společný summit Východoafrického společenství a Jihoafrického společenství pro rozvoj, který vyzval ke stažení rwandských sil z DRK a k urychlenému poskytnutí humanitární pomoci východní části DRK; vzhledem k tomu, že dne 24. února 2025 se uskuteční výměna názorů o situaci v DRK na zasedání Rady pro zahraniční věci Rady EU;
- 1. je znepokojen zjištěními uvedenými v nedávných zprávách skupiny odborníků OSN pro DRK – zřízené na základě rezoluce Rady bezpečnosti 1533 (2004) –, které se týkají DRK, a plně podporuje jejich doporučení;

2. odsuzuje skutečnost, že Rwandské obranné síly (RDF) vyslaly své jednotky do východní části DRK a poskytly přímou vojenskou podporu skupině M23, a tím přispěly k rozšíření její kontroly ve východní části DRK; odsuzuje skutečnost, že jednotky konžské armády podporovaly ozbrojené skupiny, které se podílely na závažném protiprávním jednání v bojích se skupinou M23;
3. vyzývá k urychlenému obnovení jednání v rámci Luandského procesu s cílem nalézt trvalé, mírové a politické řešení a naléhavě vyzývá všechny strany, aby plně dodržovaly své závazky vyplývající z Luandského procesu, zejména příměří dohodnuté 30. července 2024, neutralizaci Demokratických sil pro osvobození Rwandy a povstaleckých skupin M23, jakož i stažení Rwandských obranných sil z území DRK; vyzývá EU, aby se aktivně podílela na diplomatickém úsilí o deeskalaci konfliktu a zasazovala se o okamžité příměří a obnovení závazku k dialogu, přičemž jádrem jednání by měla být ochrana civilního obyvatelstva, zejména žen a dětí;
4. vyjadřuje politování nad tím, že boje a ostřelování zdravotnické infrastruktury v Gomě a jejím okolí vážně omezují poskytování humanitární pomoci potřebným; vyzývá všechny sousední země, zejména Rwandu, aby usnadnily přístup humanitárního vybavení a personálu do všech oblastí obsazených povstaleckými skupinami na východě DRK, a to i prostřednictvím znovuotevření letiště v Gomě a hranic; zdůrazňuje, že ženy a dívky se nacházejí v tíživé situaci, a vyzývá skupinu M23, aby zrušila veškerá omezení humanitárních zásahů zaměřených na řešení a prevenci genderově podmíněného násilí a sexuálního násilí souvisejícího s konfliktem;
5. vyzývá Radu OSN pro lidská práva, aby co nejdříve vytvořila nezávislý mandát pro vyšetřování případů závažného protiprávního jednání ze strany všech stran současného konfliktu;
6. oceňuje oznámení žalobce Mezinárodního trestního soudu, že MTS bude i nadále vyšetřovat údajné trestné činy spáchané jakoukoli osobou bez ohledu na příslušnost ke skupině nebo státní příslušnost; je velmi znepokojen nejistou situací MTS, která už nyní oslabuje jeho klíčovou úlohu při zajišťování spravedlnosti pro oběti nejzávažnějších trestných činů na celém světě; znovu připomíná, že EU neochvějně podporuje MTS, a vyzývá Radu a Komisi, aby plnily své povinnosti a zajistily fungování a účinnost Mezinárodního trestního soudu;
7. vyzývá Komisi, aby i nadále podporovala úsilí v boji proti korupci a posilování správy věcí veřejných v DRK;
8. vyzývá Komisi a Radu, aby zavedly cílené sankce vůči příslušným vyšším velitelům skupiny M23 a dalších ozbrojených skupin, armádním velitelům a vysokým úředníkům, zejména vůči osobám, které byly v nedávných zprávách skupiny odborníků OSN pro DRK označeny za osoby podílející se nedávným závažným protiprávním jednáním či osoby odpovědné závažným protiprávním jednáním, jehož se dopouštěly jejich síly či osoby spadající pod jejich velitelskou odpovědnost, jako jsou rwandští generálmajori Eugene Nkubito, Ruki Karusisi a Emmy Ruvusha;
9. vyzývá Komisi a členské státy, aby přijaly opatření, která zajistí, že podpora prostřednictvím evropského mírového nástroje pro nasazení rwandských jednotek v severním Mosambiku bude nadále určena výhradně na boj proti terorismu

v Mosambiku a nebude přímo či nepřímo podporovat zneužívání vojenských operací ve východní části DRK;

10. vyjadřuje politování nad tím, že Komise v procesu přípravy memoranda o porozumění s Rwandou o udržitelných hodnotových řetězcích v oblasti surovin nepředložila návrh Parlamentu ani si nevyžádala jeho zpětnou vazbu; vyjadřuje politování nad tím, že v procesu přípravy memoranda o porozumění nebylo s Radou a Parlamentem zacházeno rovnocenně; zdůrazňuje, že je důležité zlepšit včasné zapojení Komise a Parlamentu do procesu přípravy budoucích memorand o porozumění;
11. vyzývá Komisi a členské státy, aby pozastavily uplatňování memoranda o porozumění mezi Komisí a Rwandou o udržitelných hodnotových řetězcích v oblasti surovin a zmrazily veškerá rozhodnutí o výběru jakéhokoli projektu ve Rwandě jako strategického projektu podle evropského aktu o kritických surovinách² a aby dočasně zastavily spolupráci s Rwandou v rámci iniciativy EU Global Gateway; vyzývá Komisi, aby budoucí obnovení spolupráce v oblasti udržitelných hodnotových řetězců surovin podmínila tím, že se Rwanda připojí k Iniciativě v oblasti transparentnosti těžebního průmyslu, k níž se DRK už připojila;
12. vyzývá EU, sousední země Rwandy a hlavní obchodní partnery Rwandy, aby zavedli obchodní embargo na veškeré nerostné suroviny, včetně zpracovaných nerostů, vyvážené ze Rwandy, dokud nedojde k definitivnímu stažení Rwandských obranných sil a povstaleckých skupin podporovaných Rwandou z území DRK;
13. vyzývá Komisi a členské státy, aby urychleně přijaly zákaz vývozu zbraní z EU do Rwandy a aby okamžitě pozastavily jakoukoli další vojenskou a bezpečnostní pomoc Rwandě, dokud nebude obnovena územní celistvost DRK;
14. vyzývá Komisi a členské státy, aby zajistily důsledné vymáhání stávajícího nařízení o konfliktních nerostech a aby Komise urychleně navrhla revizi pravidel EU s cílem zajistit, aby byly splněny nejvyšší standardy sledovatelnosti a transparentnosti u každého nerostu dováženého do EU, zejména z DRK a Rwandy, aby odpovídajícím způsobem přezkoumala stávající dovozní limity, s nimiž se v současné době v nařízení počítá, a aby posílila ustanovení proti obcházení a vymáhání sankcí;
15. pověřuje svou předsedkyni, aby předala toto usnesení Radě, Komisi, místopředsedkyni Komise, vysoké představitele Unie pro zahraniční věci a bezpečnostní politiku, Evropské službě pro vnější činnost, vládám a parlamentům členských států a orgánům Demokratické republiky Kongo a Rwandy.

² Nařízení Evropského parlamentu a Rady (EU) 2024/1252 ze dne 11. dubna 2024, kterým se stanoví rámec pro zajištění bezpečných a udržitelných dodávek kritických surovin a mění nařízení (EU) č. 168/2013, (EU) 2018/858, (EU) 2018/1724 a (EU) 2019/1020, Úř. věst. L, 2024/1252, 3.5.2024, ELI: <http://data.europa.eu/eli/reg/2024/1252/oj>.